

"Yeşil Dünyamız" programından bir kere daha merhaba sevgili dinleyicilerimiz. Her hafta olduğu gibi bu hafta da hayati önem taşıyan bir konuyla ilgili farkındalık oluşturmaya çalışacağız. Bu haftaki konu başlığımız "Sulak Alanlar".

Günümüzde bataklık veya sazlık olarak tanımlanan sulak alanlar, özellikleri ve içerdikleri canlı toplulukları yönünden büyük bir öneme sahiptir. Sulak alan; doğal veya yapay, devamlı veya geçici, suları durgun veya akıntılı, tatlı, acı veya tuzlu, altı metreyi geçmeyen derinlikleri kapsayan, başta su kuşları olmak üzere pek çok canlının yaşam ortamı olarak önem taşıyan bütün suları, bataklıkları ve sazlıkları ifade eder.

Sulak alanlar, geniş bir yelpazedeki karasal, kıyısal ve denizsel yaşama ortamlarını bir araya getirir. Sulak alanlar, tropik ormanlardan sonra biyolojik çeşitliliğin en yüksek olduğu ekosistemlerdir. Pek çok tür ve çeşitteki canlılar için uygun beslenme, üreme ve barınma ortamı olan sulak alanlar, sadece buldukları ülkelerin değil, tüm dünyanın doğal zenginlik müzeleri olarak kabul edilir. Doğal dengenin ve biyolojik çeşitliliğin korunması yönünden de diğer ekosistemler içinde önemli ve farklı bir yere sahiptirler.

Dahası sulak alanlar;

*Yeraltı suyu dolun ve boşalımı, taşkın kontrolü, taban suyunun dengelenmesi gibi işlemleri ile buldukları bölgenin su rejimini dengeler.

*Su geçişini yavaşlatmaları nedeniyle çeşitli besinlerin birikmesini sağlar. Bu nedenle deltalar ve taşkın alanları en verimli tarım arazileridir.

*Buldukları çevrenin nem oranını yükselterek başta yağış ve sıcaklık olmak üzere iklim elemanları üzerine olumlu etki yaparlar.

*Tortulu ve zehirli maddeleri alıkoyar ve besin maddelerini kullanarak suyu temizlerler. Özellikle atık sularındaki organik ve inorganik maddelerin arıtılmasında önemli rol oynarlar.

*Yüz binlerce yıllık doğal süreç içerisinde meydana gelen zengin bitki ve hayvan türleri ile yoğun organizma koleksiyonuna ev sahipliği yaparlar.

*Göçmen kuşların okyanusları aşmadan önceki yumurtlama, yavrulama ve mevsimlik yaşama alanlarıdır.

*Başta balıkçılık olmak üzere, hayvancılık ve saz kesimi gibi faaliyetlere imkân sağlar; yani ekonomik yönüyle de büyük bir öneme sahiptir.

*İklim değişikliğine yol açan karbonun %40'ını depolarlar. Dolayısıyla sulak alanların kuruması ya da insan eliyle kurutulması, küresel ısınmayı durdurma konusundaki olumlu işlevlerinin bozulmasına, üstelik bünyelerinde depoladıkları karbondioksitin de havaya salınmasına neden olduğu için ters etki yapar.

*Birer doğal arıtma sistemidirler aynı zamanda. Üstelik elektrik de harcamazlar. Günümüzde ucuz ve etkili olduğu için yapay sulak alan arıtımı yöntemi giderek yaygınlaşmaktadır. Modern arıtma tesisleri bu doğal sistemlerin hızlandırılmış hâlidir.

Tarih boyunca insan yaşamında önemli rol oynayan sulak alanlar bugün de ekonomik, kültürel, bilimsel ve rekreatif değeri olan mekânlardır. Dolayısıyla korunmaları ve akılcı kullanımları da küresel ölçekte eylem ve işbirliğini gerektirir.

1971 yılında İran'ın Ramsar kentinde imzalanan Ramsar Sözleşmesi de böyle bir eylemin çerçevesini oluşturur. Bu sözleşme ile sulak alanlar için uluslararası kabul görececek bir tanım yapılmış ve bu alanlara yönelik koruma esasları geliştirilmiştir. Bu sözleşme, taraf olan ülkelerin her birini, dünyaca öneme sahip en az bir sulak alan ilan etmelerinin yanı sıra, bu sulak alanları korumakla ve bunların akılcı yönetimini sağlamakla yükümlü kılar. Ramsar Sözleşmesi, sulak alanların korunması ve bilinçli kullanımı konusunda alınacak ulusal tedbirler ve uluslararası işbirliği için bir çerçeve oluşturma maksadını taşır.

Payımıza düşen önlemler hakkında fikir sahibi olalım diye sulak alanları tehdit eden faktörleri de hatırlayarak bu haftaki programımızı noktalayalım.

- Tarımsal, evsel ve endüstriyel atıklardan kaynaklanan kirlenme sonucu su kalitesinin bozulması,
- Yasadışı ve aşırı balık avlanması;
- Kuşların, sürüngenlerin ve bunların yavrularının yasadışı olarak avlanması veya yumurtalarının toplanması,
- Hayvanların aşırı otlatımı,
- Su bitkilerinin sökülmesi sazların yakılması ve kontrolsüz saz kesimi,
- Lagünlerin yavru balık yetiştirme alanları olarak kullanılması,
- Yabancı türlerin ortama katılması,
- İkincil konut ve turizm.

Bu hafta sulak alanlar ve bu değerli alanların yaşamımıza etkileri hakkında fikir sahibi olduk. Eşlik ettiğiniz için teşekkür ederiz. Önümüzdeki hafta yeniden buluşuncaya dek hoş ve esen kalın.